

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben hához hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
váltkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 204. szám. Nagyvárad. Péntek, 1914 Szeptember 4.

Az új pápa.

XV. BENEDEK.

Róma, szept. 3.

Della Chiesa bibornokot pápává választották, a ki XV. Benedek nevet vette fel.

Van pápánk. Habemus papam. Della Chiesa bibornokot választotta meg a konkláve s az új pápa a XV. Benedek nevet vette fel.

A katolikus egyház tehát, melynek Krisztus a láthatatlan feje, nem sokáig volt látható fő nélkül. X. Pius halála fölött érzett mélységes és őszinte gyászunkat fölválthatja tehát az öröm, mert van hozzá méltó utódja, van feje az Egyháznak, van pápánk, akiben meg van minden lelki adomány ahhoz, hogy ezekben a válságos időkben erős kézzel vezesse Krisztus egyházát.

Az új pápa egyike a bibornoki testület legkiválóbbjainak. Erős, markáns egyéniség, akinek egyéni kiválóságai a legszebb reménységekre jogosítanak.

Az egész keresztény közvéleménynek az az óhaja, hogy tovább fejlesszessék a benső hitéletnek az a mélyítése, amelyet X. Pius pápa oly gyönyörű eredménnyel kezdeményezett. Erre az új pápa egyénisége garanciát is nyújt, amennyiben ő is át van hatva attól a meggyőződéstől, hogy a lelkek keresztény szellemben való kiművelése az alapfeltétele a keresztény életnek. Azonfelül elsőrangú diplomata is az új pápa, a ki ebbeli tehetségével már XIII. Leo idejében feltűnt s úgy XIII. Leonak, mint Rampollának kedves, meghitt embere is volt, a ki a bibornok-államtitkári hivatalban nagy szolgálatoakat tett az egyháznak s

ismerős a diplomácia minden titkával. Olyan pápánk van tehát XV. Benedekben, a ki egyesíti magában XIII. Leo és X. Pius minden kiválóságát. Főpap és diplomata egy személyben s ha még hozzávesszük, hogy aránylag fiatalon, alig 60 éves korában került a pápai trónra, halát adhatunk az isteni Gondviselésnek, hogy nagy elődök után méltó utódot adott nekünk Szent Péter székében.

Az új pápa életrajza.

Az új pápa: Della Chiesa Jakab bolognai érsek, bibornok, született Degliben 1854. november 21-én előkelő olasz családból, tehát jelenleg 59 éves. Pappá szentelték 1878. december 21-én. Tanulmányait a nemesi papi akadémián: a Dei Nobili diplomáciai iskolán fejezte be. A diplomáciai akadémia befejezése után XIII. Leo azonnal számfelveti titkár kamarássá és a madridi nunciatura titkárává nevezte ki. Ekkor Rampolla volt a madridi nunciatus s ekkor kezdődött e két nagy diplomata között az a sirig tartó barátság, mely csak Rampolla halálával ért véget.

Mikor Rampolla pápai államtitkár lett, magával vitte Della Chiesát is Rómába, ahol számos egyházi hivatalt bizott reá és amikor Trideti helyettes államtitkár 1901. április 17-én magasabb hivatalba lépett, utódjául XIII. Leo Della Chiesát nevezte ki államtitkár helyettesé. X. Pius uralkodása kezdetén megerősítette ezen állásában és 1907. december 16-án bolognai érsekké nevezte ki, és végül az idén, május 25-én tartott titkos konzisztóriumon — amikor Csernoch János hercegprimás is bibornokká lett — bibornokká kreálta.

Az új pápa tehát birta mindkét elődjének bizalmát, mert mint diplomata a legelőkelőbb állások egyikét töltötte be, s így hivatva van, hogy XIII. Leo nyomdokaiba lépjen.

Az új pápa megválasztása.

Budapest, aug. 3. A Magyar Távirati Irodának jelentik Rómából: Della Chiesa bíborost déli 12 óra 30 perckor választották meg.

Tegnap reggeli szavazásnál Maffi 24, Ferrata 12, Luaidi 9 szavazatot kapott. A többi szavazat Gaspari, Ferrari, Luaidi, Pompilji bíborosok között oszlott meg.

Tegnap a Szent Péter téren óriási tömeg várta a szavazás eredményét. Chigi herceg, a vatikáni méltóságok a jobb osz-

lop terrasán nézték a látványosságot. Végül háromnegyed hétkor a felszálló füst jelezte, hogy a szavazás nem vezetett eredményre.

Az a hír szivárgott ki a konklávéból, hogy Vannutelli Serafino a konkláve templomában elesett, bőrhorzsolást szenvedett, s helyette Agliardi elnökölt.

Della Chiesaban a Rampolla politikája győzött.

A VILÁGHÁBORU.

A Páris kétségbeesett helyzete. Bombák Antwerpenben. A németek keleten és nyugaton diadalmasan törnek előre. A mi csapataink folytatják az oroszok bekerítését.

Lélekzetünket visszafojtva, lesük a hatererekről jövő híreket, melyek a szövetséges magyar, osztrák és német haderők előnyomulásáról szólnak.

A németek diadalai egyenesen megdöbbenően impozánsak és szédítően gyorsak. Ugy a francia mint az orosz hadszíntéren egymásután aratják a diadalokat.

A mi csapataink is az előre kidolgozott terv szerint nyomulnak elő az orosz sereg háta mögé, úgy, hogy a végső győzelemben nem lehet kételkedni. Ebben az előnyomulásban mellékes szempont, bármi lesz ideiglenesen Lemberg sorsa. A franciák is megszállották Mühlhausent, mégis gyors futással kellett menekülniök. Ugyanez a sors vár az oroszokra is.

Tudósításaink a következőket jelentik:

Auffenberg és Dankl diadalai.

Bécs, szept. 3. (Cenz. távirat.) Auffenberg és Dankl győzelmeinek óriási fontossága az, hogy a Krakó-Lemberg fővonalunkat, amely az erődítéseket és az élelmet szállítja, az ellenség nem fenyegetheti.

Magának Lembergnek a megszállása

az oroszokra nézve semminemű haszonnal nem járna, épp úgy, mint Kelet Poroszországban nem volt Insterburg és Elsassban Mühlhausen megszállásának. Ily módon az orosz harctéren a helyzet kedvezőnek mondható s mind kedvezőbb alakulása várható.

Csapatunk harmincezer orosz elfogtak.

Budapest, szept. 3. A harctérről érkezett megbízható jelentés szerint Auffenberg serege 30.000-nél több oroszot ejtett fogságba. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest, szept. 3. M. T. I.-nak jelentik: Auffenberg győzelme centrumunk balszárnyán történt.

Az északi harctéri események jelentőségei.

Budapest, szept. 3. (Cenz. távirat.) A Magyar Távirati Iroda ezt a cenzurázott jelentést adta ki:

A hadisajtószállásról érkezett kommentárok Auffenberg seregének győzelmét, a foglyok számát s a hadizsákmányt nagyobb-nak mutatják az első híreknél.

Auffenberg folytatja az oroszok vehe-mens üldözését, míg Dankl seregei meg-kezdték a lublini fontos orosz pozíció vi-vását. Az oroszok esetleges keleten való elő-nyomulása nem tekinthető katonai jellegű sikernek, mert csapatunk észak felé való tömörítése a főcélunk. Az eddigi események

A döntő győzelmet nem befo-lyásolhatja már semmi.

Bécs, szept. 3. A Preudem blatt minden irányból való értesítését összegezve megállapítja, hogy az Oroszországgal vívott háborunk már eddig is az osztrák-magyar haderő tulsúlyát bizonyította. Az orosz had-erő csak Lemberg közelében mutatkozik aktív-nak.

A Reichs post úgy tudja, hogy Lem-berg körül elegendő erőnk van az orosz előnyomulás feltartóztatására. A város eset-

Néhány szó a német-francia háboruhoz.

II.

Az a páratlan gyors eredmény, melyet a németek 1870-ben a franciák ellen elértek, az egész világ bámulatát vívta ki. Csak gondoljuk meg, hogy 4 rövid hét leforgása alatt a németek körülkerítették és formálisan meg-fogták a franciák mindkét hadseregét és ez-zel megnyitott az ut számukra Páris felé.

Ez a gyors siker azonban koránt sem volt a véletlen szerencsének a dolga, hanem egy komoly, fáradhatlan és céltudatos mun-kának a gazdag gyümölcse. — Valaminthogy a franciák veresége sem tudható be csupán a szerencsétlen körülmények összehalmozó-dásának.

Nem lesz talán érdektelen, ha legalább csak a főbb mozzanatait megvilágítjuk a né-metek és franciák előkészületeinek, mert hi-szen ezekből a mai napok eseményeire is igen hasznos tanulságokat vonhatunk le.

Poroszország különösen az 1866. évi had-járatnak gazdag tanulságait értékesítette elő-készületeinél. Felismerte annak a nagy elv-nek a fontosságát, hogy a siker titka első elsősorban is a számbeli tulsúlyban, a gyors mozgósításban és az erőknék gyors fölvonu-lásában rejlik!

Ebben a három irányban kezdték meg

Hadseregünk elérte a német csapatokat.

Lemberg, szept. 3. A Slovo Polszki jelentése szerint a németek már aug. 20-án bevonultak Lodzba, át-haladtak a Pilica folyón Kielce környékén, egészen Rodosiceig értek, ahol érintkezésben állanak a mi csapatainkkal. (A miniszter-elnökség sajtóosztályából.)

Kedvező helyzet az északi harctéren.

Budapest, szept. 3. A Budapesti Hírlap haditudósítója szerint Auf-ferberg győztes csapatainak e ö-nyomulási iránya sok kedvező kombinációra ad okot. (A miniszter-elnökség sajtóosztályából.)

is mutatják, hogy a hadműveletekre a Visztula és Bug közti tér bir fő fontossággal.

Auffenberg serege ma merőlegesen áll Lemberghez, úgy hogy itteni csapatunk egyáltalán nem fedetlenek. Lemberg eset-leges feladásának egyáltalán nem volna katonai jelentősége, mert mint nyílt városnak katonai fontossága nincs.

Nagy jelentőségű ellenben, hogy a né-met csapatok Lodzba nyomulva kontaktusba jutottak a mieinkkel, úgy hogy a balszár-nyon együttes akciójuk biztosítva van.

leges megszállása semmi esetre sem je-lentené erős harevonalunk áttörését.

A Neues Wiener Tageblatt szerint Dankl és Auffenberg győzelmének az óriási jelen-tősége abban áll, hogy a Krakko—Prez-mysl—Lembergi vonal megtámadása telje-sen lehetetlenné vált, úgy anyira, hogy az oroszok Lemberg közelében való pillanatnyi sikere efemer értékűnek tekintendő.

A „Zeit“ a német—osztrák—magyar szövetséges haderőt legyőzhetetlennek tartja. Türellemmel és nyugalommal nézhetünk tehát a végső döntés elé. (Miniszterelnök-ségi sajtóosztály.)

tehát a poroszok hatalmas előmunkálataikat, gróf Moltke tábornok a vezérkar főnökének erélyes és eredményes vezetése mellett.

Hogy ezek a munkálatok mily ered-ménnyel folytak, legjobban láthatjuk abból, hogy míg 1866 ban a poroszok mozgósítása és fölvonulása a cseh határon 49 napot vett igénybe, addig 1870 ben a duplájára meg-növekedett porosz hadsereg már a 18 ik napon teljesen készen állott a francia ha-táron.

Ugy, hogy mikor Moltke 1868—69 telét megírta a híres emlékiratát, fejtegetéseiben és mérlegelésében, szikla szilárdan támasz-kodhatott arra az adatra, hogy Németország egész hadereje a 19. napon megkezdheti hadműveletit Franciaország ellen. Moltke ezen emlékiratában a legmondosabb megfon-tolás és mérlegelés tárgyává tette az összes tényezőket, viszonyokat, hadászati, technikai és politikai szempontból is, a melyek a be-következő nagy mérkőzésben csak a leg-kisebb sereget is játszhatják. Moltke fejtege-téseit a legnagyobb alaposág jellemezi. Kalkulációiban, a saját viszonyokat illetőleg mindég a legkedvezőtlenebb esélyeket, míg az ellenségénél a lehető legkedvezőbb viszo-nyokat tételezte föl. Elejét is vette ez ál-tal minden meglepetésnek és csalódásnak, mint azt a tények fényesen igazolták.

Fejtegetéseiből azután Moltke, a logi-

Megnyugtató nyilatkozatok a munkapárti körben.

Budapest, szept. 3. Tegnap este nagy öröm nyilvánult meg a munka-párti körben Auffenberg és Dankl sikerei fölött. Egy tekintélyes, kato-naviselt képviselő, aki igen beha-tóan ismeri hadseregünk hadállását, kedvezően magyarázta Hoefler vezér-őrnagy legutóbbi jelentésének vala-mennyi részletét. Nyomatékosan han-goztatta, hogy Auffenberg sike-rei sokkalta nagyobbak, mint ahogy a jelentésből kitűnik. A felvilágosítások szerfölött meg-nyugtatóan hatottak a jelenlévőkre, ugyszintén a Tisza nyilatkozatai is. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A német diadalok.

Győzelem tiz francia hadtest fölött.

Budapest, szept. 3. (Min. sajtóosztály.) Berlinből táviratozzák szept. 3-án. A nagyvezérkar jelenti: A fran-ciák felvonulási centrumát, körül-belül tiz hadtestet tegnap Reims és Verdun közt visszavertük és állandóan üldözzük. A franciák ki-törését Verdunból visszautasi-tották.

A francia kormány tudatja menekülését Párisból.

Páris, szept. 3. A Havas üggnök-ség közli Rómán át a tegnapi kelet-tel, hogy a francia kormány a nem-zethez manifesztumot intézett, amely-ben közli azt, hogy a háborút az egész nagy vonalon folytathassa, a célból szükségesnek tartja azt, hogy az or-szág székhelyét Párisból máshová he-lyezze át. (Miniszterelnökség sajtó-osztálya.)

kának szikla szilárd ösvényein haladva levonta a konzekvenciákat, hogy tehát mit kell tennie a német hadseregnek, hogy a győzelem biztos reményével kezdhesse meg a harcot.

Még csak azt említem meg, hogy míg a Moltke Memoirja úgy kezdődik, hogy... „legközelebbi hadműveleti célunk az ellen-séget fölkeresni és ott a hol találjuk meg-vernü“, addig a franciák emlékirata abból a kérdésből indul ki, „hogy vajjon mit fog-nak csinálni a németek“? Tehát már mind-járt kezdetben föladták cselekvési szabad-ságukat és alárendelték azt a németeknek.

Tudnunk kell ugyanis, hogy a Moltke féle emlékirattal egyidejűleg, III. Napoleon parancsára, a főhadsegéde Frossard tábor-nok is dolgozott ki egy emlékiratot. Csak-hogy míg a német emlékiratot az alapos-ság jellemzi, addig a Frossard féle Memoire telve van ugyan a legzseniálisabb ötletek-vel, melyek azonban egyáltalában nem vol-tak megvalósíthatók, mert csak a papiroson voltak meg.

Frossard is alapul vette például azt, hogy a Francia hadsereg 8 nap alatt moz-gósítható és 10 nap alatt a határra lesz szállítható. De tényleg semmi elég készület nem történt arra, hogy ez végre is hajtható legyen!

A hadsereg egyáltalában elavult mó don

Ujabb német repülőgépek Páris fölött.

Berlin, aug. 3. A Wolff-ügynökség jelenteti, hogy tegnap újból megjelentek a német aviatikusok repülő gépeikkel Páris fölött. Ezuttal 2 repülőgép jelezte a francia főváros lakosságának, hogy a német csapatok közelednek. Mindegyik aviatikus bombát dobott a városra. Az egyik bomba a IV. Henrik szobrának közelében esett le. Ugyanott megtalálták az egyik aviatikus levelét német zászlóba göngyölve, amelyben közli Páris lakosságával a legutóbbi hivatalos jelentéseket a német győzelmekről. A másik aviatikus szintén bombát dobott a repülőgépjéről, amely a Place de la Concorde közelében ért földet. Ez az aviatikus szintén ledobott egy jelentést a német győzelmekről. Mind a két aviatikus visszaindult azután és a német csapatoknál szállt le. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Givetet elfoglalták a németek.

Berlin, szept. 3. A nagy vezérkar jelenteti a főhadiszállásról mai kelettel: A Givet-erődítmény augusztus 31-ikén elesett.

A bombavető Zeppelin-léghajó pusztítása Antwerpenben.

Berlin, szept. 3. A Daily Chronicle tudósítója Antwerpenben volt, amikor a Zeppelin-léghajó a város fölött megjelent és megkezdte a bombázást. Ejszaka egy órakor félelmetes ágyúzás ébresztette fel álmából. Kiment az utcára és körülbelül hétszáz láb magasságban megpillantotta a léghajót. A bombázás huszonhat órán keresztül tartott és a pusztítás, amit Antwerpenben okozott a legrettenetesebb, amire talán nincs is példa a történelemben. Egész házsorok, egész utcák össze vannak dőlve. A tudósítónak az a benyomása, hogy a bombákat célozva dobták le és a léghajóban nagyon pontos térkép volt Antwerpen utcáiról, sőt minden egyes épületéről. A legnagyobb pusztítást a kaszárnyák és a középületek szenvedték, továbbá a királyi palota, amelynek a hálószobáiba is hullottak bombaszilánkok. A Daily Chronicle tudósítója Pogucev herceg kíséretében a pusztulás után végigjárta az utcákat, de egy félóránál nem bírta tovább. A kíséretében levő Pogucev herceg is úgy nyilatkozott, hogy az ember idegei nem bírják ki, hogy egy ilyen rettenetes pusztítást végignézzon.

volt szervezve, úgy hogy a mozgósítási parancs a legnagyobb fejtelenséget idézte elő az országban. Például a Strassburgi ezredhez tartozó tartalékosnak előbb Bordeauxba kellett utaznia, hogy ott a felszerelését stb. atvegye és onnan ismét vissza kellett utaznia Strassburgba. Elképzelhető, hogy micsoda összevisszaságban mentek keresztül és kassul az egész országban ezek a különböző szállítmányok.

A keleti határra vivő vasuti vonalak sem voltak készek, (pld. 1870 ben még a legfontosabb vonal Vezdum és Metz között sem volt kiépítve), úgy hogy minden alapot nélkülözött az a kalkuláció, hogy 10 nap alatt a hadsereg fölvonulhat a határra.

El is késtek a franciák alaposan, mert mikor III. Napoleon aug. 28-án a csapataihoz utazott a határra, hogy megkezdje a hadműveleteket, le kellett mondani tervéről, mert a hadtestparancsnokok a legsiralmasabb panaszokkal fogadták a császárt, hogy még egyáltalában nincsenek a csapatok hadműveletekre kész állapotban.

III. Napoleon császár ugyanis 1870 májusban személyesen dolgozott ki egy emlékiratot, melynek az volt az alap gondolata, hogy Frossard felé védőlegesen tervvel ellentétben, a németeket meg akarta előzni és egy nagy haderővel be akart törni Délné-

A helgolandi tengeri csata.

Budapest, szept. 3. A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint a Frankfurter Zeitung közli, hogy a helgolandi tengeri csatából hazakerült angol hajók erősen megrongálódtak, hidaik, kéményeik teljesen tönkrementek.

Elpusztították a távirót Páris-London között.

Amsterdam, szept. 3. (Tud. cenz. táv.) A németek elpusztították a Páris-London közti táviróvezetéseket. Az érintkezés nagy kerülővel igen lassan megy.

A Vardár-hidat felrobbantották.

Szótia, szept. 3. A lapok jelentése szerint a Gümüldzsénél a nagy Vardár hidat macedón forradalmárok teljesen elpusztították. Miután a szerb hatóságok a macedónokat szüntelenül üldözik, a lakosság körében veszedelmes forrongás támadt, úgy hogy további merényletek is várhatók.

A legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítása.

Az 1915. évi legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítására alapul szolgáló listát most állította össze Nagyvárad város adóhivatala.

Tudvalevőleg 62 legtöbb adót fizető jut be virilis címen a város törvényhatóságába, mivel azonban az adó kétszeres számítása címén egyesek bejutnak kevesebb tényleg fizetett adó után is a virilisek közé, a városi adóhivatal nem a tényleg legtöbb adót fizető 62 adózót vette fel a névjegyzékbe, hanem kimutatta a 114 legtöbb adót fizetők névsorát.

A névjegyzéket Lukács Ödön tanácsnok a következő jelentés kíséretében terjesztette be a polgármesteri hivatalhoz:

Nagyvárad város 1914. évi legtöbb adót fizetőinek névjegyzékét a következő jelentésem kíséretében van szerencsém betérjeszteni.

A névjegyzékben feltüntetett adó végösszegek, amennyiben a folyó 1914. évi adó-

metországba, hogy a délnémet államokat az északiaktól elszakítsa.

A császár kénytelen volt a tervezett támadást július 31-ről aug. 2-re elhalasztani és végül is a nagy támadás összezsugorodott egy „erőszakos kémszemle” kereteibe, amikor aug. 2-án Saarbrückennél egy kisebb francia erő a határon áttört, de onnét minden eredmény nélkül azonnal vissza is kellett vonulnia.

Ennek az előretörésnek csupán az az eredménye volt meg, hogy a német hadvezetőség kezdetben azt hitte, hogy a francia főerő tört át a határon és ennek folytán a hadműveletek megkezdése néhány nappal elhalasztódott, mert a német 2-ik hadsereg Moltke előrelátó terveihez képest, most már a Rajnánál kivaggoniroztatott és így a hátralevő utat a határig gyalog kellett megtennie.

Végzetét azonban a már is demoralizált francia hadsereg nem kerülhette ki, mert a legfontosabb tervek szerint előnyomuló német hadsereg feltartóztatlanul hömpölygött a határ felé, hogy megmászhatatlan tervét vasakarattal végrehajtsa!

A francia hadsereg most már nem eslekedhetett többé szabadon, hanem csak úgy, amint azt nekik Moltke diktálta. És vajjon ma másként van ez? Erről legközelebb beszélünk.

kivetések még befejezést nem nyertek, részben az 1913. évi adók, részben a folyó évben már előírt föld és házbéradók összegzéséből erednek. A kereseti, vállalati és pótagadók ugyanis az 1913. évi kivétel szerint vétettek fel, a föld- és házbéradók azonban már az 1914. évi kivétési összegekkel, miután ez utóbbi adónemek tervszerűen megállapították.

A folyó 1914. évre felvett legtöbb adót fizetők névsorából kihagyattak a következők:

Dr Kenéz Kurländer Ede, Bárány Szentkereszthy Zsigmond, Dr Kovács Zsigmond, Weisz Dezső, Teszler Simon, Moskovits Farkas, megszűntek adófizetők lenni, Grósz Sándor, Weisz Salamon, Kiss Károly, Medvigy Mihály elhaltak.

Az 1914-ik évi névjegyzékben elő nem fordultak, azonban az 1915-ik évre adójuk szerint a következő új tagok vétettek fel:

Gerő Ármán, Gaszner Károly, Klein Sámuel, Weiszlovits Lajos, Bleyer Ignác, Fodor Izso, Boros Jenő, dr Dési Géza, Dancse János, dr Nyiry Béla, Vidor Manó, Schiller Sándor, dr Kazay Kálmán, dr Adorján Emil, Ullmann Sándor.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesület igazgató adó összegének megállapításánál, amennyiben a folyó évben általuk élvezett jutalékokra és fizetéseikre nézve a városi adóhivatalnak adat rendelkezésére nem állott, ennél fogva azoknál, jutalékaik után az 1913. évre megállapított adók vétettek fel és pedig: A 100 tétel alatti dr Hoványi Gyula 264 61, III. oszt. ker. adó 86 92, pótagadó 260—, IV. oszt. ker. adó 91— pótagadó.

40. t. a Ternyei Antal 1032 89, III. oszt. ker. adó 361 55, pótagadó; 446—, IV. oszt. ker. adó 156 10 pótagadó.

9. t. a. Dr Moskovits József 2628 10, III. oszt. ker. adó 790 42, pótagadó; 1054—, IV. oszt. ker. adó 328 12, pótagadó.

18. t. a. Hoffbauer Pál 724 47, III. oszt. ker. adó 253 56 pótagadó; 800—, IV. oszt. ker. adó 280—, pótagadó.

12. t. a. Moskovits Miksa bankigazgató 2598 28, III. oszt. ker. adó 947 80, pótagadó; 1000—, IV. oszt. ker. adó 350—, pótagadó.

46. t. a. Aczél Zsigmond 1290 66, III. oszt. ker. adó 450 33, pótagadó; 190—, IV. oszt. ker. adó 66 50, pótagadó.

84. t. a. Rezső Mór 290—, III. oszt. ker. adó 101 50, pótagadó, 410—, IV. oszt. ker. adó 143 50, pótagadó.

50. t. a. Hlatky Endre 689 98, III. oszt. ker. adó 241 50 pótagadó, 410—, IV. oszt. ker. adó 143 50 pótagadó.

80. t. a. Dr Frankó Endre 689 98, III. oszt. ker. adó 241 500 pótagadó.

58. t. a. Dr Hoványi Géza 689 98, III. oszt. ker. adó 241 50, pótagadó 600—, IV. oszt. ker. adó 210— pótagadó.

75. t. a. Huzella Gyula 978 70, III. oszt. ker. adó 350— pótagadó.

98. t. a. Fényes Manó 709 88, III. oszt. ker. adó 241 50 pótagadó.

94. t. a. Lopusny Gyula 798 50, III. oszt. ker. adó 241 50 pótagadó.

11. t. a. Ifj. Moskovits Mór 4819 05, III. oszt. ker. adó 302 95 pótagadó.

10. t. a. Moskovits Miksa 4819 05, III. oszt. ker. adó 302 95 pótagadó.

34. t. a. Lövinger József 299 95, III. oszt. ker. adó 105— pótagadó 150—, IV. oszt. ker. adó 52 50, — pótagadó.

88. t. a. Dr Adorján Ármán 99 70, III. oszt. ker. adó 52 60 pótagadó, 150—, IV. oszt. ker. adó 34 90 pótagadó.

4. t. a. Moskovits Adolf 2628 10, III. oszt. ker. adó 790 42 pótagadó, 1054—, IV. oszt. ker. adó 328 12 pótagadó.

26. t. a. Ifj. Ullmann Izidor 456 31, III. oszt. ker. adó 456 31, III. oszt. ker. adó 159 71 pótagadó.

Nagyvárad, 1914 évi szeptember 2-án.

Lukács Ödön,
tanácsos, tb. főjegyző.

Az adóhivatal által összeállított névjegyzék a következő: Diósy Lajos háztulajd. 7481—, dr Munk Béla házt. 6884-41, Weisz Mór házt. 6349-59, Moskovits Adolf szeszgyáros 6008-66, báró Andrányi Károly és Fia házt. 5985-90, Bognár Sándor keresk. 5984-45, Oláh Ferenc mézárós 5600-68, dr Popper Akos bankigazg. 5350-70, dr Moskovits József házt. 5153-20, Moskovits Miksa mérnök 5122—, Ifj. Moskovits Mór szeszgy. 5122—, Moskovits Miksa bankigazg. 4896-08, Weiszlovits Emil házt. 4554-03, Weiszlovits Gyula házt. 4554-02, Fábry József házt. 4532-65, Rendes Vilmos épít. váll. 4427-61, Weinberger Lajos házt. 3917-05, Hoffbauer Pál tkpt. igazg. 3647-55, dr Váradi Ödön ügyvéd 3611-86, dr Löblé László házt. 3528-42, Incze Lipót és társa épít. váll. 3477-86, Sztarill Ferenc épít. váll. 3254-86, Gitye József házt. 3274-18, gróf Széchényi Miklós rk. püspök 3065-18, Deutsch K. I. házt. 3043-31, Ifj. Ullmann Izidor házt. 2927-67, Id. Moskovits Mór házt. 2888-10, dr Perczel Adolf ügyvéd 2860-03, dr Bleuer Endre ügyvéd 2771-31, Farkas Izidor házt. 2620-40, Ifj. Popper József keresk. 2590-34, dr Bárdos Imre ügyvéd 2559-47, Justh Károly házt. 2536-04, Löwinger József bankigazg. 2528-14, dr Várnay Ferenc ügyvéd 2520-16, Guttmann József házt. 2585-40, Wallerstein Dániel háztulajdonos 2253-60, Gerő Armin házt. 2484-14, Schvarecz Herman liszt. ker. 2450-80, Róthbarth A. Ede házt. 2368-26, Ternyei Antal házt. 2253-60, Rothbarth Bernát házt. 2224-27, Leitner Márton házt. 2174—, Sebestyén Lajos házt. 2152-60, Kepes Ignác házt. 2047-98, Aczél Zsigmond bankigazg. 2017-49, dr György Ernő ügyv. 2000-37, Harmathy Károly kuriai bíró 1948-20, ehhez jön IV. o. ker. adó 351—, Gaszner Károly házt. 1940-20, Hlatky Endre főispán 1894-79, dr Gram Károly házt. 1876-92, Leipnik Mihály házt. 1828-21, Róthbarth Ignác házt. 1792-86, Rösenberg Izso házt. 1773-57, Dénes Ödön házt. 1772-90, Grósz Béla házt. 1747-69, Rimánóczy Béla házt. 1742-30, dr Hoványi Géza képv. 1741-48, dr Weimann Jenő ügyvéd 1682-70, Róth Henrik keresk. 1678-64, Klein Sámuel házt. 1673-11, Oláry I. keresk. 1667-18, Weiszlovits Lajos házt. 1622-52, dr Miskolczy Barna kir. közjz. 1595-82, Andrányi Gusztáv házt. 1569—, Klein Dávid házt. 1557-47, Bleyer Ignác és Fodor Izso házt. 1556-80, dr Sebő Mihály ügyvéd 1552-06, Boros Jenő házt. 1526-10, dr Rádl Ödön ügyvéd 1486-47, Reichard Dezső keresk. 1477-97, dr Bakaes Béla főszolgabíró 1432-07, Neumann Márton házt. 1431-40, Berger Sámuel szeszgy. 1491-20, Huzella Gyula keresk. 1328-70, dr Mihelfi Lajos ügyvéd 1323—, dr Dési Géza ügyvéd 1321-68, dr Grósz Imre házt. 1311-09, Breider Armin fűszer ker. 1301-60, Frankó Endre ügyvéd 1294-70, dr Moskovits Miklós szeszgy. 1272-19, Róth Armin házt. 1268-74, dr Nyiry Ödön házt. 1250-03, dr Rezső Mór ügyvéd 1219, Salamon Benedek tojás ker. igazg. 1214-40, Danese János házt. 1183-02, Kóhn Dávid házt. 1159-10, dr Adorján Armin ügyvéd 1149-78, Benedek Dávid házt. 1147—, dr Nyiry Béla házt. 1137-08, Vidor Manó keresk. 1110-67, Fröhlich János hentes 1109-43, Reizinger József házt. 1081-04, Lopusny Gyula kanonok 1040—, Schiller Sándor bank ig. 1027-53, Schvartz Izidor gyár ig. 1026-16, Lévitte Miksa malom ig. 982-52, Fényes Manó tkptári igazgató 951-38, dr Kazay Kálmán orvos 939-18, dr Hoványi Gyula jogtanár 920-72, dr Friedländer Sámuel ügyvéd 769-20, Friedmann Benő házt. 758-55, dr Kertész Ferenc ügyvéd 715-72, dr Gyémánt Jenő ügyvéd 682-20, Brüder Jenő házt. 680-50, dr Friedländer János ügyvéd 658-17, dr Olasz Béla ügyvéd 627-09, Aufrecht Mór házt. 614-95, dr Demetrovits Elek ügyvéd 612-80, dr Schweiger Ede ügyvéd 486-25, dr Adorján Emil ügyvéd 468-80, Ullmann Sándor házt. 334-59, Reismanu Mór bank ig. házt. 307-44, dr Sarkady Sándor ügyvéd, 253-15.

A kir. kath. jogakadémia a Kath. Körben.

A Kör választmányi ülése.

A vallás és közoktatásügyi miniszter tudvalevőleg elrendelte, hogy az ország összes iskoláiban a háborus idők tartama alatt is lehetőleg rendes mederben folyon a tanítás.

Ehhez képest Nagyváradon az összes iskolákban megkezdődtek a beiratások s általában szokott időben kezdődni fognak az előadások is. Mindezek mellett is Nagyvárad ép három legfőbb iskolája a kir. kath. jogakadémia, a főgimnázium és a főreáliskola megnyitásának ideje és helye eddig bizonytalan volt. A gimnázium számára az igazgatóság a felettes hatóságtól kért utasítást és megfelelő helyiséget, ilyen gyanánt a város a Széles-utcai két elemi iskolában ajánlott fel 13 tantermet. A főreáliskola előadásai hír szerint délután lesznek a felső kereskedelmi iskola termeiben. Ez azonban még nem befejezett tény.

Sokáig bizonytalan volt a jogakadémia előadásainak helye is, mert az akadémiai épület szintén tartalékkórházzá van átalakítva, mint az előbbi tanintézetek. Az akadémia dékánatusa végre a Katholikus Kör vezetőségéhez fordult, hogy engedné át néhány termét az előadások számára.

Dr Karácsonyi János, a Kör egyházi elnöke a legnagyobb szívélyességgel ígérte meg támogatását a dékának s a Kör vezetősége tegnap délután választmányi ülésben foglalkozott a dologgal. A választmány készséggel hozzájárult a kéréshez, hogy ezzel is előmozdítsa a régi, nagyhirű akadémia jövő évi zavartalan működését.

A választmányi ülésen jelen voltak: Dr Karácsonyi János egyházi elnök, dr Vucskies Gyula egyházi alelnök, Gellért László, dr Hoványi Gyula, Száhlender Károly, Bőszörményi Géza, Karger Sándor, dr Krüger Aladár, dr Kiss Géza, Justh Károly, Stark Gyula, Sünger Bertalan, Kelemen Kálmán, Halmos András, Schuch Károly, Sztarill Ferenc, dr Imrik Gusztáv titkár.

Közigazgatásunk augusztus hónapban.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését. Rövid, alig negyedóraig tartó tanácskozás volt, amelyen a havi jelentésen kívül alig pár jelentéktlenebb ügyet tárgyaltak.

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt jelen voltak: Németh István kir. pénzügyigazgató, Varró Domokos kir. műszaki tanácsos, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Baróthy Pál kir. ügyész, dr Thury László v. főügyész, Molnár Imre közigazd. felügyelő, Kellner György főállatorvos, dr Istvánffy István árvaszéki elnök, dr Mihelfi Lajos, dr Adorján Emil, Sulyok István, Rádl Ödön, dr Adorján Armin, dr Mayer László v. főorvos, Juricskay Barna tb. tanácsnoa.

A polgármester havi jelentéséből közöljük a következő adatokat:

A közegészségügyi állapot augusztus havában kedvező volt; a születések száma 15-el multa felül a halálozásokat. A fertőző betegségek közül a kanyaró, difteritis, vörheny 1—1 esetben, a hökhurut 3 esetben fordult elő, halálozások nélkül; a hasi hágy-máz 33 esetben, 4 halálozással fordult elő. — A járványkórházban 5 beteget ápoltak. A gyermekkórházban ápoltak 83 fekvő és 345 járó beteget. — Született 85 fiu, 70

leány, összesen 155 gyermek. Elhalt 75 férfi és 65 nő, összesen 140 egyén. Ot éven aluli gyermek 53 halt el.

A közbiztonsági állapot a háborus időkkel járó izgalmak dacára kielégítő volt. Lopás 96, csalás 7, jogtalan elsajátítás 22, sikkasztás 3, vagyonrongálás 2, súlyos testi sértés 24, könnyű testi sértés 22, hatóság elleni erőszak 2, magánlaksértés 5, tiltott szerencsejáték 4, hamispénz kiadás 2. — Letartóztatva volt 14 egyén. Külföldi utlevelet a fennálló belügyminiszteri tilalom folytán nem adtak ki.

Kincstári adóban befolyt 179,320 K. 5 f., községi adóban 91576 K. 50 f.

Augusztus hónapban 5 új iparigazolványt adtak ki s megszűnt 10 iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették.

Bemutatták a belügyminiszter leiratát az anyakönyvvezető helyettes kinevezéséről. Conrad Gyula volt helyettes anyakönyvvezető megbízásának visszavonása iránt s helyére két helyettes anyakönyvvezető megbízását kérte a közigazgatási bizottság, a belügyminiszter azonban egyelőre csak egy helyettést nevezett ki, még pedig Juricskay Barna tb. tanácsnok személyében.

A miniszter leiratát tudomásul vették.

Néhány apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

Megindulnak a vonatok.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fokozatosan állítva vissza a vasutak korábbi rendes menetrendjét, amint azt a háborus viszonyok megengedik.

A rendes személyszállítóvonatok egy részét megindították, újabb vonat indítások lépnek életbe a mai nappal s erre vonatkozólag az igazgatóság hirdetményt bocsátott ki, amelynek bennünket érdeklő részét a következőkben közöljük:

Részleges polgári személyforgalom további felvétele a magyar kir. államvasutak vonalain.

A magyar kir. államvasutakon a már közltekén kívül, még a következő vonalokon fog a korlátolt polgári személyforgalom felvétetni.

A budapesti ny. p. u. cegléd—kolozsvár—predeáli vonalon.

Budapest ny. p. u. Cegléd—Szolnok—Püspökladány között egy új gyorsvonatpár helyeztetik forgalomba.

Indul Budapest ny. p. udvarról este 6 óra 45 perckor, érkezik Püspökladányba éjjel 12 óra 57 perckor; ellenkező irányba indul Püspökladányról reggel 4 óra 16 perckor, érkezik ny. p. udvarra d. e. 10 óra 40 perckor. Az új gyorsvonatpár Püspökladányban közvetlen folytatást nyer az 502. és 501. sz. gyorsvonatokhoz, melyek Püspökladány—Predeál (Bukarest) között egyidejűleg forgalomba helyeztetnek. Budapestről Predeál felé az új vonat első ízben szeptember 2-án indul, Predeál felől Budapestre az új vonat első ízben szeptember 4-én érkezik.

Szeptember 2-től kezdve a püspökladány—kolozsvár—predeáli vonalon Püspökladány—Brassó között az 514., 512., 513. és 511. sz. személy Nagyvárad—Kolozsvár között az 549. sz. személyszállító és 510. a. sz. személyvonatokkal, Csucsá—Kolozsvár között az 545. és 546. Tövis—Segesvár között az 545. sz. Kolozsvár—Tövis között az 544. és 537. sz. Tövis—Predeál között 542. sz. vonat Segesvár—Predeál között az 541. sz. vonat Brassó—Predeál között az 553. és 544. sz. vonatokkal.

A székelykocsárd—brassói vonalon Székelykocsárd—Marosvásárhely között az 503., 504. sz. gyors-, a 8005., 8006., 8007. és 8008. sz. személy-, Marosvásárhely—Brassó között a 8001 és 8004, Marosvásárhely—Csikszereda között a 8002. és 8003. Mádéfalva—Brassó között a 8012. és 8011. sz. vonatokkal.

A bánffyahunyad—kiskalotai vonalon a 6964., 6911., 6914. és 6963. sz. vonatokkal.

A székelyhid—szilágysomlyói vonalon a 7011., 7102., 7111. és 7117. sz. vonatokkal.

A polgári menetrendnek a többi vonalon való felvételéről valamint a további vonatok forgalomba helyezésekről újabb értesítéseket fog adni. Az igazgatóság.

A fentebb említett vonatok menetrendje a következő:

501. sz. gyorsvonat.

Brassó—Budapest.

Brassó ind.	2.40 délután
Kolozsvár ér.	10.20 éjjel
Kolozsvár ind.	10.54 éjjel
Nagyváradra ér.	2.16 éjjel
Nagyvárad ind.	2.26 éjjel
Budapest ér.	7.35 reggel

a nyugati pályaudvarra.

502. sz. gyorsvonat.

Budapest—Brassó.

Budapest ind.	9.35 este
(nyug. pályaudvar)	
Nagyvárad ér.	2.20 éjjel
Nagyvárad ind.	2.28 éjjel
Kolozsvárra ér.	5.47 reggel
Kolozsvár ind.	6.13 reggel
Brassó ér.	1.46 d. u.

512. sz. személyvonat.

Nagyvárad—Brassó.

Nagyvárad ind.	4.18 d. u.
Kolozsvár ér.	8.34 este
Kolozsvár ind.	9.04 este
Brassóba ér.	7.53 reggel

511. sz. személyvonat.

Brassó—Nagyvárad.

Brassó ind.	7.41 este
Kolozsvár ér.	6.12 reggel
Kolozsvár ind.	6.35 reggel
Nagyvárad ér.	10.47 d. e.

513. sz. személyvonat.

Brassó—Nagyvárad.

Brassó ind.	6.36 reggel
Kolozsvár ér.	5.24 d. u.
Kolozsvár ind.	6.19 este
Nagyvárad ér.	10.36 éjjel

514. sz. személyvonat.

Nagyvárad—Brassó.

Nagyvárad ind.	2.50 éjjel
Kolozsvár ér.	7.13 reggel
Kolozsvár ind.	8.30 reggel
Brassó ér.	8.56 este

510—a. sz. személyvonat.

Nagyvárad—Kolozsvár.

Nagyvárad ind.	12.11 délben
Kolozsvárra ér.	4.33 d. u.

549. sz. személyvonat.

Kolozsvár—Nagyvárad.

Kolozsvár ind.	11.25 éjjel
Nagyváradra ér.	6.37 reggel

7102. és 7112. sz. személyvonatok.

Székelyhid—Szilágysomlyó.

Székelyhid ind.	6.40 este
	és 9.24 reggel
Szilágysomlyó ér.	10.22 éjjel
	és 1.06 délben

7111. és 7101. sz. személyvonatok.

Szilágysomlyó—Székelyhid.

Szilágysomlyó ind.	3.00 éjjel
	és 1.34 d. u.
Székelyhid ér.	6.39 reggel
	és 5.51 d. u.

HÍREK

* **Az uri nők Mária kongregációja** ma délután 5 órakor a Szent László-menedékházban tartja rendes összejövetelét.

* **A király a németországi katonák családtagjainak.** Bécsből jelentik: A király a Németországba hadbavonult, de Ausztriában lakó katonák családtagjai számára magánpénztárából tizenöt ezer koronát ajándékozott. Ugyanekkorá összeget ajándékozott a király a magyarországi tartózkodású német katonák családtagjainak is.

* **Gróf Stubenberg József hadbavonult cselédsége elhagyottjaiért.** Gróf Stubenberg József a következő rendeletet adta ki tisztjeinek: Rendelet! Elrendelem, hogy további intézkedésig hadra kelt cselédeim hátrahagyott családjai egyelőre a következő járandóságokat élvezzék: 1. Feleség, gyermekekkel: Egész termény járandóságot és félpénzfizetést. 2. Feleség, gyermekek nélkül: Féltermény járandóságot, de fizetést nem. 3. Olyan asszony, ki képes távollévő férjének szolgálati teendőit minden tekintetben ellátni, megkapja férjének eddigi teljes járandóságát. 4. A szolgálatot nem teljesítő asszonyok, kivéve azokat kik apró gyermekeik vagy méltányos körülmény által ebben gátolva vannak, kötelesek az uradalomnál napszámba járni, az időszak napibér élvezete mellett. Gróf Stubenberg József.

* **Tartalékkórház Tenkén.** A vármegyében levő tartalékkórházak száma tegnap Tenkén ismét szaporodott kettővel. Az egyik a tenkei régi járásbírói épület, ahol a lakosság rendezett be kórházat a sebesültek részére. A másik a tenkei gyógyfürdő, melyet tulajdonos dr. Soós József a legnagyobb készséggel bocsátott át a kórház céljaira. Itt említjük meg, hogy a tenkei társadalom áldozatkészségéről tesz tanúságot az, hogy a lakosság külön összeget gyűjtött össze arra a célra, hogy abból a hadbavonult katonák gyermekeit eltartsák vagy segélyezzék.

* **Adományok a Vörös-Kereszt részére.** A Vörös-Kereszt nagyváradai fiókjában létesült fehérnemű osztály részére folyton érkeznek adományok. Ezen összegekből fehérneműket készítenek a sebesült katonák részére. Ujabbban a következők adakoztak e célra: Pekanovics Imréné 50 K, Szabó Lászlóné 10, özv. Kelemen Mihályné 20, özv. Rubányi Gyuláné 10, Schlauch Jozefin 10, Kovács S. Jánosné 20, Viner Emil 10, összesen 130 korona. Ezenkívül nagy fehérnemű küldemény érkezett a pusztai Verepesi gazdasági cselédségtől. — A Pally Lajosné elnökle a alatt működő „Jobbkéz Egyesület” részére Havas Mór és neje 100 koronát adományoztak. — Kapcsolatosan közöljük, hogy a „Jobbkéz” nőgyűjtő az elnökség felkéri, hogy vasárnap délelőtt 10 órakor a kir. tábla épület nagytermében megjelenni sziveskedjenek a személyükre szóló igazolványok átvétele céljából.

* **Csoportvezetői értekezlet.** A Kath. Népszövetség csoportvezetői vasárnap, 6 án d. u. 4 órakor az Otthon helyiségében értekezletet tartanak.

* **Férfiak kerestetnek a sebesültek szolgálatára.** Felhívás a közönséghez! Minthogy az átutazó sebesülteknek gyakran van szükségük oly szolgálatokra, melyek teljesítésére férfiak szükségesek, felkérem mindazokat az urakat (tiz és öt éven felüli tanulókat, tisztviselőket, magánalkalmazottakat, románul tudókat stb.) akik erre vállalkoznak, sziveskedjenek ma pénteken délután 4 órakor a városháza nagytermében megjelenni, hol a teendőket

megbeszéljük és a munkát csoportok szerint kiosztjuk. Jelenjenek meg minél többen! Rimler Károly polgármester.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett temették el tegnap dr. Papp Károly kis fiát, Gáborkát. A temetési szertartást Imrik S. Zoltán esperes végezte.

* **A szalárdi főszolgabíró huzamos szabadsága.** Kelemen József szalárdi főszolgabíró tegnap kérvényt adott be az alispáni hivatalhoz, amelyben három havi szabadságot kér. A főszolgabíró elismeri, hogy igen sulyos időben fordul a szabadságkérvénnyel a vármegyéhez, azonban előrehaladt betegségére való tekintettel nem képes hivatasának megfelelően eleget tenni és valósággal rá van kényszerítve a szabadságra.

* **A sebesültek harctéri híreit nem szabad terjeszteni.** A polgármester a következő rendeletet bocsátotta ki: A cs. és kir. temesvári hadtestparancsnokság megkeresése folytán felhívom a város közönségét, hogy a harctérről visszaérkező sebesültekkel és hadifoglyokkal való érintkezést és kikérdezésüket lehetőleg kerüljék, annál is inkább, mert egyrészt azoktól megtudott hírek terjesztésével a közönséget alaptalan rémületbe ejtik, másrészt igen fontos hadi titkokat árulhatnak el, ami által tényleg veszélyeztetik hadaink sikeres működését.

Ugyan azért a legszigorubbán megtiltom a harctérről érkező híreknek a terjesztését, a rendőrkapitányi hivatal pedig utasítom, hogy az ez ellen vétőkkel a legszigorubbán járjon el. Nagyvárad, 1914. szept. 3. Rimler Károly, polgármester.

* **Jóteknycélú előadás az itthonmaradottak családjaiért.** Nagy szabásúnak ígérkező ünnepélyt rendeznek az uri leányok a katonák családjainak felségélyezésére Antalfi-tánciskola, Teleki-utcai tánctermében szombaton. A műsort tekintve az előadás igen érdekesnek ígérkezik. Fellép az előadásban Görög Olga is, a Szigligeti színház kiváló művésznője. A jóteknycél tekintve, ugyanis az egész jövedelmet a katonák családjainak a felségélyezésére fordítják, a legszélesebb körű pártfogást érdemi. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek Hegedüs hírlapirodában és este a pénztárnál válthatók.

* **Sebesült kozák kapitány Nagyváradon.** A tegnap este Nagyváradra érkezett sebesült szállító vonaton a mi katonáink között egy kozák kapitány is volt. Az ellenséges tiszt a lábán sebesült meg a magyar fegyverektől. A kozáktisztet a csapatkórházba szállították, ahol sebeire azonnal kötést tettek. A kezelő orvosok valóban megkülönböztetett gyöngédséggel bántak a sebesült kozák tiszttel, aki a kötés után szemmel láthatólag megkönnyebbült. Egyelőre legénységi szobában helyezték el, azonban ma reggelre már tiszt szobát nyitottak részére és ép oly kezelésben fogják részesíteni, mint a mi tisztjeinket.

* **Visszaküldte a szerb rendjelet.** Zomborból jelentik: Dr. Margalits Ede nyug. egyetemi tanár a Péter királytól kapott Szent-Száva rendjelet visszaküldte Adományozójának. Eljárását avval indokolta, hogy nemcsak hazafisága, de józólése sem engedi, hogy egy Péter király által adományozott rendjelet viseljen.

* **Megindulnak a fürdői vonatok.** A forgalmi főnökség tudomására hozza a közönségnek, hogy a fürdő vonatok szept. 30-tól kezdve ismét úgy közlekednek a Püspök- és Félix-fürdőbe, mint eddig.

* **Adományok a katonák családjai részére.** A háborúba vonult katonák családjai részére ujabbban a következő adományok folytak be: Czigány Ferencné 5, Magyar Bank r.-t. 100, Viner Emil 20, Magyar Zsirművek r.-t. 50, Zucker József 25,

Baummeister Ernő 50, A Reich Antalnál lévő réti polgárok asztaltársaságának eddigi gyűjtése 16, A Nagyvárad utján dr Szegedy Lajos 10, Az Uj Nagyvárad utján Nagy Imre 10. Banovits Gyula gyűjtése: Nagy Lajos, N. N. Bonnetti Ferencné, Gallovis Frigyesné, Balla Józsefné, Hotya József 50-50 fillér, Kelemen Péterné, Perjesi Györgyné, Dombi Józsefné 1-1 kor., N. N. P. Miklósné 60-60 fill., Heller Dezsőné, Gróza János, Csete Miklósné 40-40 fill., N. N., K. T., N. N., Lányi Gyuláné, Mokud Józsefné, Molnár L., Stolez M., M. M. 30-30 fill., öz. Tar Károlyné, Imhof I. né, N. N., Banovits Gyuszi, N. N., Banovits Rózsika, N. N., Grósz Sándorné, Balogh Nusika, Suller F., Szabó Dániel, N. N. né, Kaufmanné -20-20, öz. Rigli Józsefné, N. N., N. N., N. N., F. B., N. N., Veros Imréné, R. M., Kurucz Anna -10-10, összesen: 1430. Held Béla gyűjtése: Held Béla 140, Kappel József, Reiner Albert -40-40, Kertész Manó, Bárány Mihály, Zetény Kálmán -30-30, Burger Adolf, Veisz Jakab, Grósz, Klein Lina, Klárka, N. N., N. N., Brüder, Köhn Miksa, N. N., Balázs József, N. N., N. N. -20-20, Ruzska Pál, Pál Miklós, Schmutzler, Berta, Jakabovics Mór, Held Béla, N. N., Farkas Mór, Rónai Ferenc, N. N., N. N., Morvai István -10-10, össz.: 7. Blum Ella gyűjtése: Hanga Pál, Balogh Lászlóné 1-1, Janusek József, N. N. -60-60, Weisz Márton, Zonda Etelka, N. N., Klein Magda -50-50, Fekete Ignác, Zoldán Mariska, Galisz Ádámné, öz. Tilk Józsefné, Illés Anna, Zsunk Miklós, Kotró Flóra, Pelle Jánosné, Pálik Imréné, K. Gy., olvashatlan, Nagy Lajos -40-40, N. N., N. N., N. N., Lichtman Rezsőné -30-30, N. N., Lóvi József, Telez Frigyes, Nagy Józsefné, Brüll I., N. N. N., N. N., Tóth Ferenc, N. N., Hartmann Fáni, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., Blum Ella, Nagy Ferencné, N. N., G. A., N. N., N. N., N. N., N. N., Weisz Klárka, Fazekasné, Trenkáné, N. N., Grósa Jánosné, Gacsádi Imréné -20-20, N. N. -10, Vigyikán János, Smidt Rózsika, Eresey József, Frankl S., N. N., Márkus Margit, Imre Mihályné, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., S. S., Kráviés, Molnár Mihályné -10-10, összesen 1990. Satler Anna gyűjtése: öz. Klein Sámuelné 1, Nagy P. Istvánné, Csátó -50-50, N. N., -60, N. N., N. N., N. N., Krámez Olga -40-40, Szabó János, Zemplényi Sándor, N. N. -30-30, N. N., öz. Helmberger Emilné, N. N., Egy baka, Miklóné, N. N., H. G., Katz Ignátz, N. N., Tihanyi T., R. E., V. O., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., U. U., N. N., Benedek, N. N., N. N., N. N., Freund, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N. 10-10 fill. N. N. -6, N. N. -40, N. N. -40, Vadas -2, összesen: 1155. Gonda István gyűjtése: I. J. 1, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., Cs. Cs., H. I., Gonda István, N. N., N. N., O. T., N. N., N. N. 20-20 fill., N. N., P. N., N. N., N. N., N. N., K. I., N. N., N. N., N. N. 10-10 fill., Székely Erzsébet -30, N. N., N. N. 4-4 fillér, összesen 8 fillér.

* **Butorozott szobák.** Egy vagy több személyre, legegánsabb berendezéssel teljes kiszolgálással, rövidebb vagy hosszabb időre kiadó Nagy Sándor-utca 4.

* **Női parthi fél cipők** fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiu boksz cipő K. 7, férfi boksz v. chevró fűzős v. zugas K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyszintén minden uridivateikk a legjutányosabban szereshető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

* **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Legujabb táviratok.

Győzelem a déli harctéren.

Budapest, szept. 3. A balkáni harc-szintéren a Pongrácz vezérőrnagy parancsnoksága alatt három hegyi dandár néhány nappal ezelőtt előnyomult Montenegróban a Bielica melletti határmagaslaton álló hadtest ellen. A számra nézve tulnyomó ellenséget több napi hősiesség támadással visszaverte, nehéz ágyukat is zsákmányolt és merész cselekedettel mentesítette a montenegróiak által szorongatott határ erődítményt.

Tizenegyezer orosz fogoly Galiciában.

Budapest, szept. 3. Hivatalosan jelentik, hogy a Auffenberg és Dankl hadseregéből eddig tizenegyezerharatszáz hadifoglyot szállítottak el és további hétezerrel jeleztek a Hautzwa melletti csatában. Amennyiben eddig ismeretes kétszáz ágyút, nagyon sok hadi anyagot, négy automobilt és a 19. orosz hadtest tábori irodáit nagyon fontos titkos ügyiratokkal együtt zsákmányoltuk. Az ellenség teljes visszavonulásban van, hadseregünk teljes erővel üldözi.

Ötvenegyhadosztály ellen harcoltunk.

Bécs, szept. 3. Hofer vezérőrnagy a vezérkari főnöknek helyettese ma este részkommunikét tesz közzé, melyben kifejti, hogy azok a csaták, a melyek az orosz hareszinteren, a mi offenzívánkban kifejlődtek a hadjáratot még nem döntötték el. Eddig mintegy 40 orosz gyalog és tüzér, egy lovas hadosztály ellen harcoltunk és ezeknek legalább felét nagy veszteségeket okozva visszavertük. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ellenállni és harcolni.

Páris, szept. 3. Poincaré kormány kiáltványában tudatja a néppel, hogy fájdalommal határozta el magukat Páris elhagyására. De azért a franciák győzni fognak. Jelszavuk: ellenállni, harcolni. A kiáltvány szerint az oroszok nem sokára bevonulnak Berlinbe, Bécsbe (?) hogy a döntő döntést megadják a két birodalomnak. Elismerik ugyan, hogy a németek néhány francia hadtestet legyőztek, de azért ők várják a biztos győzelmet. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A francia hajók demonstrációja.

Bécs, szept. 3. Hivatalosan jelentik, hogy szeptember 1 én reggel a francia földközi tengeri flotta, amely 16 nagy egységből, hadihajók, páncélos cirkálók és számos torpedójárműből állott, a Bochkeldi Chatarából nagy távolságról feltűnt a láthatáron és nagykaliberű ágyúkból 40 ágyulövést tett a bostro magaslaton álló régi erőd ellen, anélkül, hogy kárt tett volna. Az erőd őrségéből 3 ember megsebesült. A francia flotta azután északnyugat-felé hajózott, majd dél felé fordult, mindjárt azzal a céllal, hogy távozzék az Adriából. A francia flotta déli

partjainkon bizonyára demonstracióra szorított, ami azonban egész hatástalan maradt.

A németek és a mi legujabb győzelmünk.

Budapest, szept. 3. (Saj. tud. cenz. táv.) Berini tudósítások jelentik, hogy az osztrák-magyar csapatok legujabb győzelmé a német főváros lakosságát tegnap este a legnagyobb lelkesedésre ragadta. A félhivatalos Norddeutsche Allgemeine Zeitung ezt írja: a reims és verdun-i győzelmek feletti lelkesedésbe belevegyül a hír, szövetségesünknek az oroszok fölött kivívott nagyszerű győzelméről. Németország lelkesedéssel üdvözli ezt a dicsőségteljes fegyvertényt és szíve legmélyéből szerencsét kíván Ferencz József császár és királynak e naphoz, mely egy további hervadhatatlan dicsőséggel teleírt lappal gazdagítja az osztrák-magyar hadsereg dicséletes történelmét ragyogó képességek és a csapatoknak csodálatos teljesítményei működtek közre a győzelemben. A berlini Lokalanzeiger katonai munkatársa úgy értékeli tegnapi győzelmünket, hogy a ki egy pillantást vet csak a térképre az nem igen fogja lehetségesnek tartani, hogy az oroszok Auffenberg seregeinek sikerei után tovább is megkíséreljék az előnyomulást Lemberg ellen, mert ez esetben egyáltalán nem volna lehetetlen, hogy őket Dankl és Auffenberg győzelmes seregei bekerítsék. A Lokalanzeiger megállapítja, hogy a német császár soha sem lépett volna francia földre, ha a vezérkar még számított volna azzal a lehetőséggel, hogy a németeket a francia határon visszavethetik. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Biharvármegye alispánjától.

ad. 11951-1914.

Hirdetmény.

Közhirrre teszem, hogy a Biharvármegye 1915 évi legtöbb adót fizetőbizottsági tagjai névjegyzékének összeállításánál alapul szolgáló adóhivatali kimutatások az 1886 évi XXI t.-c. 25 §. értelmében a vármegye székházának I-ső emeleti 4-ik számú szobájában 1914 évi szeptember hó 8-án délután 1 óráig bezárólag 8-napi közszemlére kitétettek s ezen idő alatt a jelzett napokon délelőtti 9 órától délután 1 óráig megtekinthetők s az esetleges felszólamlások az igazoló választmánynak 1914. évi szeptember 9-én délelőtti 10 órakor megtartandó üléséig hozzám írásban beadhatók.

Együttal azokat, kik az 1886 évi XXI tc. 26 §. alapján egyenes állami adójuk kétszeres beszámításának kedvezményében óhajtanak részesülni figyelmeztetem, hogy ezen igényüket a fentebb jelzett idő alatt az alispáni hivatalnál, vagy pedig az igazoló választmánynak a fentebb jelzett napon és időben a vármegye székházának kistermében megtartandó ülésen szóval vagy írásban jelentsék be és jogosultságukat megfelelően igazolják.

Nagyvárad, 1914. aug. 31.

Fráter Barnabás,
alispán.